

**Odlišné stanovisko sudcu Petra Straku k odôvodneniu nálezu ústavného súdu
sp. zn. III. ÚS 369/2023 z 12. marca 2025**

1. V súlade s § 67 ods. 1 zákona o ústavnom súde pripájam k nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 369/2023 z 12. marca 2025 odlišné (lepšie povedané doplňujúce stanovisko), ktoré sa týka odôvodnenia tohto rozhodnutia.

2. Podstatou podanej ústavnej sťažnosti boli námietky sťažovateľky, že sa exekučný súd odmietol zaoberať jej argumentáciou týkajúcou sa *ex offio* prieskumu neprijateľnosti zmluvných podmienok v exekučnom konaní. Okrem nesprávne zisteného skutkového stavu (keď napokon ústavný súd konštatoval, že exekučný súd pri rozhodovaní vychádzal z neúplných, no najmä nesprávnych podkladov) ústavný súd korigoval aj právne závery exekučného súdu vo vzťahu k tomu, čo všetko je možné, ale najmä nevyhnutné v exekučnom konaní skúmať, ak ide o spotrebiteľskú vec.

3. V úvode tohto odlišného stanoviska zdôrazňujem, že s výrokom aj odôvodnením disentanovaného nálezu sa plne stotožňujem. Tvrdím však, že v rozhodnutí sa mal ústavný súd vysporiadať aj s nesprávne uvedenou ročnou percentuálnou mierou nákladov (ďalej v texte len „RPMN“). Právne závery exekučného súdu napokon neboli predmetom meritórneho prieskumu ústavného súdu, pretože podľa väčšinového názoru neboli súčasťou argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti. Ústavný súd je viazaný rozhodovacou praxou (výkladom) Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“), podľa ktorej má vnútroštátny súd (vrátane ústavného súdu) *ex offio* posúdiť nekalú povahu zmluvnej podmienky patriacej do pôsobnosti smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica 93/13“), a tým odstrániť nerovnováhu medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom, hneď ako je oboznámený s právnymi a so skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel (napríklad rozsudok Súdneho dvora Aziz zo 14. 3. 2013, C-415/11, EU:C:2013:164, bod 46 a citovaná judikatúra).

4. Okresný súd v napadnutom rozhodnutí poukázal na to, že len absencia RPMN spôsobuje bezúročnosť a bezpoplatkovosť poskytnutého úveru. Sťažovateľka tento právny záver v priebehu konania namietala a práve to bolo podľa môjho názoru podstatné aj pre posúdenie toho, či sa má k tejto argumentácii vyjadriť aj ústavný súd.

5. Údaj o RPMN má pre spotrebiteľa zásadný význam, pretože vie z tohto údaja vyčítať, aké sú celkové náklady na úver predložené vo forme sadzby vypočítanej podľa jednotného matematického vzorca. Táto sadzba umožňuje spotrebiteľovi posúdiť z hospodárskeho hľadiska rozsah záväzku, ktorý obsahuje uzavretie zmluvy o úvere (rozsudok Radlinger a Radlingerová z 21. 4. 2016, C -377/14, EU:C:2016:283, bod 90, rozsudok Home Credit Slovakia z 9. 11. 2016, C-42/15, EU:C:2016:842, bod 66 a rozsudok EOS KSI Slovensko z 20. 9. 2018, C-448/17, EU:C:2018:745, bod 64).

6. Aby bolo možné konštatovať splnenie povinnosti veriteľa vyplývajúcej z ustanovenia § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení účinnom k 10. aprílu 2006 (ďalej len „zákon č. 258/2001 Z. z.“), musia byť údaje uvedené v spotrebiteľskej zmluve uvedené nielen formálne, ale zároveň musia byť aj úplné, určité, zrozumiteľné a správne. Týmto spôsobom zákonodarca chráni spotrebiteľa a naplňa účel sledovaný právnou úpravou spotrebiteľských zmlúv, ktorým je úplné informovanie spotrebiteľa o podmienkach v tomto prípade úverovej zmluvy v záujme ochrany slabšej zmluvnej strany. Správnosť údajov totiž nepochybne ovplyvňuje rozhodnutie spotrebiteľa vstúpiť do určitého záväzku. Zároveň spotrebiteľ musí mať možnosť zoznámiť sa so skutočným obsahom právneho úkonu, aby vedel, čo konkrétne je predmetom dojednávania a aké sú jeho práva a záväzky z toho plynúce (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Cdo/287/2021 z 30. júna 2022).

7. Ak by sa pripustil výklad, že akýkoľvek údaj (teda aj chybný) uvedený v zmluve spĺňa podmienky § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z., stratilo by toto ustanovenie zmysel. Platí to nielen pre nesprávne nižšie RPMN, ale aj nesprávne navýšené RPMN. Ako konštatuje Súdny dvor vo veci Lexitor [rozsudok z 13. 2. 2025, C-472/23, ECLI:EU:C:2025:89 (b.32)]: „*Ak by sa pripustilo, že v zmluve o úvere môže byť uvedená nadhodnotená RPMN, hrozilo by, že tento údaj stratí praktický význam pre spotrebiteľa, a v dôsledku toho by sa ohrozilo dosiahnutie cieľa, ktorý sleduje povinnosť stanovená v článku 10 ods. 2 písm. g) smernice 2008/48 a ako tento cieľ vyplýva z judikatúry citovanej v bodoch 28 a 29 tohto rozsudku.*“ Až na prvé (neskôr zrušené) rozhodnutie okresného súdu súdy nepoužili eurokonformný výklad a nepredložili ani prejudiciálnu otázku.

8. Pokiaľ teda údaje predstavujúce obligatórne náležitosti spotrebiteľskej zmluvy nie sú uvedené v zmluve správne, nemožno hovoriť o splnení povinnosti podľa § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z., pričom nesplnenie tejto povinnosti zákon striktnie sankcionuje tým, že spotrebiteľský úver sa stáva od počiatku bezúročný a bez poplatkov. Uvedené platí bez ohľadu na to, aký spôsob výpočtu stanovoval právny predpis (výklad Súdneho dvora je určený súdom členských krajín – čl. 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie), a povinnosť zohľadniť správnu RPMN zo strany súdu *ex offio* už Súdny dvor mnohokrát judikoval (porov. vec Pohotovosť, rozsudok Súdneho dvora zo 16. 11. 2010, C-76/10, ECLI:EU:C:2010:685). Nesprávne transponovanie európskej smernice nemožno dať na ťarchu spotrebiteľovi, ktorý sa v konečnom dôsledku nemal možnosť dozvedieť jeden zo zásadných údajov poskytnutého úveru (resp. bol ohľadom tohto údaju uvedený do omylu). Zároveň pri splnení zákonných podmienok nie je dotknutá možnosť na náhradu škody pre porušenie práva Európskej únie v dôsledku nesprávnej transpozície smernice.

9. Ústavný súd v disentovanom náleze (pozri bod 37 disentovaného nálezu, pozn.) konštatoval, že okresný súd bude po vrátení veci povinný vyjadriť sa k tomu, či sa v rámci exekúcie nevymáha nárok, ktorý bol premlčaný už v čase vyplnenia zmenky veriteľom. Na rozdiel od všeobecných dôsledkov premlčania (pohľadávka nezaniká a nadobúda povahu naturálnej obligácie), ako konštatoval ústavný súd vo veci sp. zn. PL. ÚS 5/2021 (b. 30), v spotrebiteľských veciach zaniká možnosť jej vymáhania.

10. V prípade, ak dospeje okresný súd k záveru, že exekúciu z tohto dôvodu zastaviť nemožno, pred okresným súdom bude stáť otázka vyrovnania sa s *ex offo* prieskumom neprijateľnosti zmluvných podmienok, a to nielen vo vzťahu k podmienkam, na ktoré poukázala sťažovateľka v podaných námietkach, ale vo vzťahu k všetkým zmluvným podmienkam, ktoré „*súvisia s predmetom sporu, ako ho vymedzili účastníci konania vzhľadom na ich žalobné návrhy a žalobné dôvody*“ (pozri rozsudok Súdneho dvora Lintner, už citovaný), vrátane úverových poplatkov s použitím najnovšieho výkladu Súdneho dvora konajúceho vo veci C-280/24, správnosti údajov o celkovom objeme poskytnutého úveru, a tiež otázka efektívneho presadenia práva EÚ vo vzťahu k nesprávnej sadzbe RPMN.

V Košiciach 12. marca 2025

Peter Straka
sudca